

ПОСТМОДЕРНИЯТ РАЗКАЗВАЧ

Изкуството се развива, като преосмисля себе си в отношението си към живота, гради нова изразна стилистика при всяко ново усещане за него. И ако течение след течение тръгват от въпроса „Що е изкуство“, авангардните изразни особености се създават от и чрез постоянното питане. Новото отношение към изкуството от първото десетилетие на XX в. е в натрапливото съмнение. Оттук и патосът, и лиризмът, и многообразието от изразни средства, вкусът към разнообразието от канони, оттук и неспокойствието на ритмизираната и фрагментарна форма.

Постмодерната поетика усвоява вкуса към смесване на битовата и артистичната изразност, доразвива импулса към демитологизиране и профанизиране на художественото, но постепенно успокоява авангардния патос на израза и го преобразува в разказ. Ненапразно, ако лирическите жанрове са характерни за авангарда, то постмодерното пространство е доминирано от епическите жанрове. Разказът постепенно заменя патоса. И тази разказвателна тенденция в израза, струва ми се, води до още съществени и взаимосвързани явления, които наблюдаваме и в стиховете на Никола Вапцаров: *схващането на речта като поетичен език и естетическото видоизменяне на предмета*. Естетическото видоизменяне на предмета е свързано с ново внимание – към буквалната материя, *текстурността* – при изобразяването. Забележително е също така, че *ритъмът* става гръбнакът и на Вапцаровия разказ, основата на неговия художествен образ.

Едновременно апологет на живота и естет на битовото, Вапцаров създава стиховете си с делнична реч. Но в поезията делнично няма и речта предизвиква максимално смисъла; речта на поета изкушава и очарова с *двойно* – банално-трансцедентно – естетическо дъно. Обикновената делнична реч започва да търси и твори художествена изразност, тя развива *естетически смисъл*. Конкретна и разговорна, речта става език и „надезик“, за да ни настрои да мислим върху възможностите на разговорния език, върху естетиката на езика въобще – много повече, отколкото го прави богато орнаментираното, формално лъкатушещо модернистично слово.

Естетическата еволюция на обикновената реч, възможността тя да бъде схващана като поетически език лежи в същността на самия език – автентично по човешки двойствен. Езикът се развива като значещ (развива значения)